

ZEILAVONTUUR IN DE CANARREOS

Ay, Mi
CUBA!

Een club vrienden verruilde een week lang onze altijd drukke hoofdstad voor de rust van de Caribische Canarreos-archipel. Tot hun beschikking hadden zij een Bavaria 50, een Bahia 46, en twee lokale schippers. David Wakkie deed verslag van de zeilreis op deze nog relatief onbekende bestemming, ten zuiden van Cuba's hoofdeiland.

Tekst **David Wakkie** Illustratie **René van Asselt**

Fotografie **Marc van der Hulst** en **Bram van IJssel Smits**

Commandante....Che Guevara...,' tokkelen twee gitaristen op de kade. Op het opzweepende ritme van Cubaanse reggaeton-muziek springen plaatselijke jongeren luid joelend rond in het water. In de charterhaven van de Cubaanse havenstad Cienfuegos is het een drukte van belang. Er wordt proviand ingeslagen, en water en diesel gebunkerd. Dit schouwspel achter ons latend, glijden wij langzaam op de motor de baai uit richting de Caribische Zee. Cienfuegos ligt in het midden van de Cubaanse zuidkust en is een belangrijke haven- en industriestad. In het begin

De *komende dagen* moeten we ons maaltje *zelf vangen*

van de twintigste eeuw bracht de overslag van suiker, tabak en koffie de stad rijkdom. Aan de kust verrezen prachtige koloniale villa's en paleizen. Doordat de stad tijdens Cuba's onafhankelijkheidsoorlogen wonderbaarlijk genoeg gespaard is gebleven, zijn de meeste gebouwen nog intact. Ongetuigd in 1959, doen zij nu dienst als hotel, restaurant of overheidsgebouw in het door Unesco als werelderfgoed verklaarde centrum.

Als we de baai uitvaren, zwaait onze schipper Pedro nog snel naar zijn zoon, die even verderop in een roeiboot op tonijn vist. Het is vroeg in de avond en er waait er een frisse bries uit het zuidoosten. We varen daarom op de motor naar Cayo Punta del Este, het meest oostelijke eilandje van de Canarreos-archipel. De komende dagen leven we van de vis die we zelf moeten vangen. De vislijnen gaan daarom overboord, terwijl onze boeg over het diepblauwe water glijdt. In de verte kleurt de zon al ▶

diep oranje, en een eenzame dolfin doet ons uitgeleide. Als we uren later, in het holst van de nacht, de vuurtoren van Punta del Este bereiken, gaat het anker uit en zoeken we direct onze kooien op.

Na een korte nacht worden de zeilen voor het eerst geheesen en zetten we koers naar Cayo Largo, een paradijselijk eiland op 120 mijl van Cienfuegos. De zee is turkoois en de lucht kleurt lichtblauw. Ondanks een flauwe bries is het al aardig aan het opwarmen. De thermometer geeft al een waarde van 30 graden aan. Dan, uit het niets, buigt een van de hengels omlaag. De lijn staat snaarstrak. Antoine springt op en grijpt de hengel. 'Jongens, dit is geen kinderachtig visje!' roept hij naar achteren. De vis is zeker 25 meter van de boot verwijderd. Met al zijn kracht probeert Antoine de vis binnen te halen. In de verte zien we een enorme tonijn door de golven naar de boot toe springen. Maar dan, vijf meter voor de boot, gaat het mis. 'Dit gaat niet goed,' schreeuwt Antoine ons toe. Een moment van onoplettendheid? Of een slimme vis? Helaas, we zijn 'm kwijt. Maar niet veel later zullen we een nieuwe kans krijgen. Vijftien mijl voor Cayo Largo wordt het ondiep. Je kan de bodem duidelijk zien. 'Hier gaan we kreeften vangen,' roept schipper Pedro. Zomaar kreeften vangen. Mag dat wel? We kijken elkaar vragend aan. Ach, we zijn in Cuba; hier mag toch alles. Schipper twee, Jose, legt zijn gereedschap op het dek. Een moersleutel aan een lege PET-fles doet dienst als markeerboei, een ijzeren staaf met haak als wapen. Op commando van de schipper varen we langzaam rondjes, terwijl Pedro geconcentreerd het heldere water in kijkt. Een uur verstrijkt. En dan is het raak. Pedro gooit zijn zelfgemaakte boei in zee. We ankeren de boot. Samen met Jose verkennen we snorkelend de bodem. Ik rol een grote steen om en onthul een grote kolonie. Ruim twintig kreeften scharrelen weg. Met de haak grijpt Pedro ze één voor één naar zich toe, pakt ze achter de kop vast en steekt de kreeften met de achterkant van de ijzeren staaf door het hart. Wat een feestmaal. Onze eerste oogst uit de zee. Die avond eten we op het hagelwitte zand van Playa Sirena op Cayo Largo onze vangst op. 'Wat mayonaise had het helemaal afgemaakt,' zegt Joris gekscherend. Een lach-

salvo doorklieft de stilte. Niet veel later gaat het praten over in fluisteren. We horen enkel het geruis van de branding en het knapperende kampvuur. In de verte waait de passaat.

'Wake up. This is the Coastguard.' Terwijl ik m'n ogen uitwrijf, klimmen drie geüniformeerde mannen aan boord. Na een obligate paspoortcontrole wijzen ze op onze ijskast: 'Cerveza?' We knikken en geven ze elk een biertje. We drinken er een paar en draaien een plaat van Compay Segundo. Tevreden motoren de douaniers weg. We kijken elkaar lachend aan, hijsen de zeilen en zetten koers naar het onbewoonde eiland Cayo El Rosario. 'Kijk, dolfinen!' We sprinten naar voren, waar een verliefd paartje dolfinen meesurft op onze boeggolf. De hele dag komen we geen ander schip tegen. De wateren zijn hier uitgestorven. Met vers gevangen barracuda aan boord vinden we aan het eind van de middag een goede ankerplaats, achter een koraalrif.

onder: De lokale tagrijn

rechts: Börteboote voor de kade met vissers-huisjes

Kreeften vangen? *Mag dat?* Ach, we zijn hier in Cuba

We verkennen de kustlijn met dinghy's. Op een land-tong vinden we een perfecte plaats voor een kampvuur. Met dank aan het afgelopen orkaanseizoen ligt droog palm- en wrakhout her en der verspreid over het strand. Tijdens het sprokkelen zien we grote groene *iguanas*, leguanen. In de paarse schemering snellen tientallen éénscharige krabben het strand op. We vangen er een paar, op aanraden van Pedro, die vertelt dat je daar prima krabsalade van kan maken. Het droge hout brandt goed. Aangeschoten van de rum dansen we nacht in. De passaat huilt en waait met 30 knopen uit het noordoosten wanneer we de volgende ochtend wakker worden op het strand. 'Shit, de dinghy's starten niet,' constateert Lennard. Er zit niets anders op dan te gaan zwemmen. Proestend bereik ik samen met de rest de wild stampende

GoFunSailing over charteren in Cuba

'Wij raden aan alleen zaken te doen met een professioneel bedrijf, waar mensen werken die zelf ook zeilen. Mensen die de gebieden kennen, die goed advies kunnen geven over welk gebied geschikt is voor welk niveau zeiler. Vaak zijn kleinere bedrijven zeer flexibel en servicegericht. GoFunSailing is zo'n bedrijf. De eigenaren zijn ervaren zeilers en begeleiden zelf ook zeilreizen, dus weten goed wat hun klanten zoeken en waarbij zij hun klanten kunnen helpen. Een agent bemiddelt in schepen van charterbedrijven. GoFunSailing werkt alleen met charterbedrijven die meerdere schepen hebben en/of zelf ook dealer zijn voor het merk schepen dat zij verhuren. Dit garandeert een goede service van het charterbedrijf. Huren van particulieren is sterk af te raden; als er een probleem met het schip is, kan de eigenaar erg weinig betekenen, terwijl een goed charterbedrijf een ander schip levert als het probleem niet binnen 24 uur is op te lossen.'

De *diepe afkeer* van Amerika *verenigt* de Cubanen

catamaran. Ik pak vier peddels en laat me op de stroming teruggedrijven, om vervolgens de dinghy's "handmatig" terug te varen. Wat een operatie op de lege maag! Verse roeierieren doen het geleden leed snel vergeten. De magen gevuld, maken we de boot klaar voor een heftige zeildag. Onder vol tuig varen we uit, maar in de diepe trog ten zuiden van Cayo El Rosario staan metershoge golven. We proberen het een tijdje, maar al snel blijkt het te gevaarlijk. We zetten een rif en richten de boeg richting het ondiepere water ten noorden van Cayo El Rosario.

We zeilen door visgronden en kruisen een mangrove. Door de wind voel je de hitte niet. Goed insmeren is een *must*. Voor buitenlandse zeilers is het leven hier goed, maar Cubanen mogen van hun overheid de zee niet op. Voor hen geldt een algeheel uitreisverbod, en een paspoort hebben ze al evenmin. Pedro vertelt ons dat zijn grootste wens is zijn familie eens mee te nemen op een zeiltocht als deze. Vol ongeloof bieden we hem een sigaret aan. In het Westen roepen veel mensen dat alles binnenkort gaat veranderen in Cuba. Zodra het Castro-regime omvalt, zal het kapitalisme welvaart en rijkdom brengen. Toch is dat maar moeilijk voor te stellen in dit land, waar de tijd lijkt te hebben stilgestaan. De Cubanen die we spreken, lijken overigens niet ontevreden met hun socialistische systeem. Wat vooral opvalt, is hun afkeer van de Verenigde Staten; die zit diep en verenigt. Natuurlijk heeft het systeem fouten, zeggen ze, maar gezien de geschiedenis is dit nu het beste voor Cuba. Die "fouten" zie je overal. Zo staat Havana staat vol met rijen mensen. Een rij voor de bank, een rij voor de ijscoman, een rij voor het warenhuis. Ze staan te wachten op hun schamele salaris of een gesubsidieerd ijsje. De snelwegen zijn verlaten, maar onder elk viaduct staan honderd Cubanos te zwaaien voor een lift. De akkers worden omgeploegd met ossenkarren. Oude ▶

Het typerende kleurenpalet van Cuba

mannen liggen rond het middaguur hun roes uit te slapen in vrolijk geverfde portieken. Al bij aankomst hadden we gezien dat dingen hier anders zijn dan in de meeste landen. Niet alleen was het vliegveld zo goed als leeg en stonden er nauwelijks vliegtuigen. Tijdens de taxirit door Havana naar het hotel drong het ineens tot me door dat er nergens reclame te zien was, noch moderne gebouwen of auto's. Op straat rijden vooral Trabantjes, Lada's en een paar stokoude Amerikaanse klassiekers. De straten zijn een bonte verzameling van koloniale huizen; sommige gerestaureerd, andere verval- len, en variërend van pastelkleurig tot asgrauw. In elke bar staat een live bandje; stukken goedkoper dan de aanschaf van een geluidsinstallatie. Om diezelfde reden is rum hier ook goedkoper dan bier. Het is de charme van Cuba.

Cayo Largo is een paradijselijk koraaleiland met een paar hotels, een airstrip en een jachthaven. Op de stranden, waar het zand zo fijn is als talkpoeder, broeden zeeschildpadden. De enige winkel heeft op bier en rum na een karig assortiment. Die ochtend is de haven dicht. Het waait te hard. Het is maar de vraag of we morgen kunnen uitvaren richting Cienfuegos, want ook daar geldt een negatief windadvies. We besluiten te gaan spelevaren in de beschutte lagune van Cayo Largo met de stabielere catamaran.

In teams staan we te lieren, te vieren en te zweten. We tikken al snel de 10 knopen aan. *Yellow jacks* en *red snappers* bijten om de haverklap aan het aas aan onze vislijnen. 's Avonds bezoeken we de enige disco van dit slaperige Caribische eiland. Een warme zeewind blaast over de open dansvloer, met aan de ene kant een zwembad en aan de andere een lange bar, waar een barman, met das en vest, bruine rum schenkt. We dansen met dames die ik niet versta. Ik moet in slaap gevallen zijn, want ik word wakker in het zwembad, terwijl ik vanaf de kant wordt uitgelachen.

Eenmaal aan boord verrast Pedro ons met het nieuws dat we vannacht de oversteek over de diepe trog van de Caribische zee naar Cienfuegos gaan maken. De haven is open, maar in de verte hoor je de krachtige passaat huilen. Pedro wijst naar de windmeter, die 30 knopen

Het *duurt niet lang* of de eerste hangt al *over de reling*

aanwijst. Hij bereidt ons vast voor op een heftige nacht. Zuchtend kijken we elkaar aan. Iedereen is aangeschoten en niemand heeft gegeten.

Alle ramen en luiken gaan dicht en we moeten wachten. Voor de wacht die slaapt, is het binnen niet uit te houden. Wild stampend en rollend beginnen we aan de oversteek. We trotseren hoge golven en diepe kuilen. Het duurt niet lang of de eerste zeezieken hangen over de reling. Reddingsvesten en *lifelines* zijn er niet. Onverantwoord, maar we zitten immers in Cuba.

De nacht is lang. Binnen stinkt het naar zweet en drank. Sommigen proberen wat te slapen en een enkeling hangt over de reling. Schipper Pedro ziet eruit als een spook. Hij heeft mijn warme trui aan, met daaroverheen een vuilniszak, waarin hij gaten voor hoofd en armen geknipt heeft. Onder zijn pet zit een handdoek geklemd. Geconcentreerd stuurt hij ons over de ruige zee. Dan worden we opgeschrikt door een klap.

'Wakker worden,' schreeuwt Pedro. 'De spinnakerboom is losgeschoten.' Die blijkt in het water te liggen, maar wordt nog tegengehouden door een laatste knoop. In paniek kijken we elkaar aan. Niemand wil zonder *lifeline* of reddingsvest naar voren. In een oogwenk staat Pedro op het voordek. Zonder zich vast te houden tilt hij de boom uit het water, terwijl hij behendig de overslaande golven ontwijkt. Terug in de kuip vraagt hij om een biertje. In het eerste ochtendlicht varen we de twintig kilometer lange baai van Cienfuegos binnen. Op een rots staat in huizenhoge letters geschreven: "BIENVENIDOS SOCIALITAS". Na twee weken in Cuba weten we dat dit slechts stoere praat is. Iedereen is hier welkom. ■

Deze reportage is mede tot stand gekomen dankzij Go Fun Sailing. Informatie: www.gofunsailing.com

Reistips

- Als je met schipper vaart, vraag dan om iemand die de Engelse taal en enige kookkunst machtig is.
- Neem hengels en aas mee. Hengels zijn beperkt te huur in Cienfuegos (45 CUC p.w.). Aas is er volop te koop, in de viswinkel bij de jachthaven.
- Duik- en snorkeluitrusting is aan te bevelen. Ook deze zijn beperkt te huur in Cienfuegos.
- Plan je route zorgvuldig.
- Neem ruim de tijd voor de bevoorrading. Niet alles is voorhanden, en over verse waar moet onderhandeld worden op de markt. Een koelbox met ijs is geen overbodige luxe om de vis en drankjes koud te houden.
- Het orkaanseizoen is van half juni tot half november